

**Արարամուտուլ մանական պատմության
ուսումնասիրությունն ըստ
տեքստերի, մեկնաբանությունների և
փոխկապակցված հարաբերությունների**

Միջազգային գիտաժողով, ԵՊՏ

Օգոստոսի 28-30, 2024,

ԵՊՏ գիտխորհրդի դահլիճ, Ալեք Մանուկյան 1, Երևան, Հայաստան

**Texts, Interpretations, and Entanglements
in the Study of Islamicate History**

International Conference

Yerevan State University

28-30 August 2024,

Scientific Council Hall 5th floor, Main Building,

1 Alex Manoogian, Yerevan, Armenia

ՄՐԱԳԻՐ | PROGRAM

AUGUST 28

9:30-10:00 ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ | REGISTRATION

10:00-10:10 ՈՂՋՈՒՑՆԻ ԽՈՍՔ | WELCOME NOTES

Հովհաննես Հովհաննիսյան | Hovhannes Hovhannisyán
Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր
Yerevan State University (YSU), Rector

Ռուբեն Մելքոնյան | Ruben Melkonyan
ԵՊՀ Արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան
Dean of the Faculty of Oriental Studies, YSU

10:10-10:15 ԲԱՑՄԱՆ ԽՈՍՔ | OPENING SPEECH

Հայկ Քոչարյան | Hayk Kocharyan
Արաբագիտության ամբիոնի վարիչ
Head of the Chair of Arabic Studies, YSU

10:15-11:30 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ | KEYNOTE LECTURE

Ասմա Հիլալի | Asma Helali
Լիլի համալսարան | University of Lille
*Ներակա խոսքի վերհանում. իլամական
աղբյուրների վերանայումը պարատեքստի միջոցով*
*Reading between the Words: Recovering the Islamic Sources
through the Paratext*

ՆԵՐԿԱՑԱՑՆՈՂ | INTRODUCER

**Սոնա Գրիգորյան (կազմակերպիչ) | Sona Grigoryan
(organizer)**
Կենտրոնական եվրոպական համալսարան | Central
European University

11:30-11:45 ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ | COFFEE BREAK

11:45-13:45 ՆԻՍՍ I | PANEL I

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ,
ՄԵՎԼԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ |
HISTORY, SOURCES, INTERPRETATIONS

ՆԻՍՍԱՎԱՐ | CHAIR

Քրիստինե Կոստիկյան | Kristine Kostikyan

Մ. Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ
Mesrop Mashtots Institute of Ancient Manuscripts
(Matenadaran)

Մուշեղ Ասատրյան (առցանց) | Mushegh Asatryan
(online)

Կալգարիի համալսարան | University of Calgary

*Ի՞նչ ասել է՝ ուսումնասիրել միջնադարյան իսլամական
ուղղություններ*

What do we study when we study Medieval Muslim Sects?

Խոդադադ Ռեզախանի | Khodadad Rezakhani

Լեյդենի համալսարան | University of Leiden

Իսլամը Երանշահրում. վերատեղադրելով

Մասանյաններին իսլամի պատմությունում

*Islam in Eranshahr: Re-Placing the Sasanians in the Story of
Islam*

Միքայել Հովհաննիսյան | Mikayel Hovhannisyan

ԵՊՀ | YSU

*Օմարի շուրայի սոցիալական ու սակրալ հիմքերը որպես
իշխանության փոխանցման լեգիտիմացման աղբյուր*

*The Social and Sacral Grounds of ‘Umar’s Shura as a
Legitimizing Source for Power Transfer*

Մեհդի Շադդել | Mehdy Shaddel

Ադա Խանի համալսարան | Aga Khan University

Khilāfatu llāhi wa-sulḥānuhu. իլլահը և տիեզերական կայսրության հոկտոբրաբանությունը

Khilāfatu llāhi wa-sulḥānuhu: Islam and the Rhetoric of Universal Empire

13:45-14:45 ՃԱՇԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ | LUNCH BREAK

14:45-16:45 ՆԻՍՍ II | PANEL II

ՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՈՉ ՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ՓՈՒԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ՊԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ | ENTANGLED HISTORIES BETWEEN MUSLIMS AND NON-MUSLIMS

ՆԻՍՍԱՎԱՐ | CHAIR

Քնարիկ Սահակյան | Knarik Sahakyan

Մատենադարան | Matenadaran

Բենեդետտա Կոնտին | Benedetta Contin

Ավստրիայի գիտությունների ակադեմիա | Austrian Academy of Sciences

Մաթնոս Ջուղայեցու առերեսումը Երրորդության ուսմունքի մուսուլմանական քննադատությանը և նրա պատասխանը Մարգարեի հետևորդներին

Facing Muslim Criticism of the Doctrine of the Trinity: Matt'ēos Jūlayec'i and His Reply to the Followers of the Prophet

Ֆեդերիկո Մոնտինարո | Federico Montinaro

Տյուբինգենի համալսարան | University of Tübingen

Պատմագրական առեղծված Պավլիկյանների մասին. բյուզանդացիների մտավախությունները,

*մուսուլմանների աղավաղումները և հայերի
անտարբերությունը*

*We need to talk about the Paulicians: A historiographical
Conundrum amidst Byzantine Fears, Muslim Distortions, and
Armenian Oblivion*

Կամիլ Ռուպետել | Camille Rouxpetel

Ֆրանսիական գիտական հետազոտությունների
ազգային կենտրոն | French Scientific Research National
Center

*Միաբնակ քրիստոնեության պատմության վերանայումն
իսլամային աշխարհի համատեքստում Երուսաղեմի
հայկական պատրիարքարանի արխիվների միջոցով
The Archives of the Armenian Patriarchate in Jerusalem:
Resituating the History of Miaphysite Christianity within the
Islamic World*

Վահան Տեր-Ղևոնդյան | Vahan Ter-Ghevondian

Մատենադարան | Matenadaran

*Լևոն I թագավորի դիվանագիտական
նամակազրույթունը Այյուբյանների հետ (1208-1209)
King Levon I's Diplomatic Correspondence with the
Ayyubids (1208-1209)*

AUGUST 29

10:00-11:30

ՆԻՍՍ III | PANEL III

**ՎԱՂ ԱՐԴԻ ՇՐՋԱՆԻ ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ. ՀԱՅԵՐԸ
ԵՎ ԱՐԱԲԱՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ |
EARLY MODERN ENCOUNTERS: ARMENIANS AND THE
ARAB-MUSLIM WORLD**

ՆԻՍՍԱՎԱՐ | CHAIR

Արաքս Փաշայան | Araks Pashayan

YEREVAN
STATE
UNIVERSITY

ABDULAZIZ SAUD AL-BABTAIN
CULTURAL FOUNDATION

FACULTY OF
ORIENTAL STUDIES

CHAIR OF
ARABIC STUDIES

ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ |
Institute of Oriental Studies, NAS RA

Վեներա Մակարյան | Venera Makaryan
Մատենադարան | Matenadaran

Հայերի իրավական ու սոցիալ-տնտեսական կարգավիճակն օսմանյան Միթիայում 16-18-րդ դդ. ըստ Մատենադարանի արխիվային փաստաթղթերի
The Legal and Socio-Economic Status of Armenians in Ottoman Syria between 16-18th cc according to Archival Documents of Matenadaran

Մեայուհ Դալիթ Ասլանեան | Sebouh David Aslanian
Լոս-Անջելեսի Կալիֆորնիայի համալսարան | UCLA

Հնդիսլամայինի և ֆրանկոմիջերկրականի միջև. հայ առևտրական մշակույթը վաղարդիական շրջանում
Between Indo-Islamicate and Franco-Mediterranean: Armenian Commercial Culture in the Early Modern Period

Սոնա Թաջիրյան | Sona Tajiryan
Անկախ հետազոտող | Independent Scholar

«Յաղագս առևտրի մարգարտի Հնսստան որ վաճառականք չեվայ իսեկ պսեն». վաղ արդի շրջանի հայ գոհարավաճառի մեկնությունը մարգարտի հաշվարկների վերաբերյալ
“Concerning the Trade of Pearls in India” and How to Value Them: An Early Modern Armenian Gem Merchant’s View on the Accounting of Pearls

11:30-11:45 ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՉՈՒՄ | COFFEE BREAK

11:45-13:45 ՆԻՍ IV | PANEL IV

ԿՐՈՆԻ, ԱԴԱԲԻ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ |

INTERPLAY BETWEEN RELIGION, ADAB, AND SCIENCE

ՆԻՍՏԱՎԱՐ | CHAIR
Ալիս Էլոյան | Alis Eloyan
ԵՊՀ | YSU

Դավիթ Հովհաննիսյան | David Hovhannisyan
ԵՊՀ | YSU
Աղաբի էության ու բովանդակության մասին
On the Essence and Content of Adab

Նուհա Ալշաար | Nuha Alshaar
Շարժայի ամերիկյան համալսարան |
Իսլամական հետազոտությունների ինստիտուտ |
American University of Sharjah | Institute of Islamic Studies
Արեւտակ տեսության կիրառումն արաբագիտության
ոլորտում. փոխկապվածություններն աղաբի,
բարոյականության ու կրոնի միջև
Aretaic Theory in Arabic Studies: The Interplay between
Adab, Morality, and Religion

Զոլտան Սոմբաթի | Zoltán Szombathy
Օտվոշ Լորանդի անվան համալսարան | Eötvös Loránd
University
Գովաբանման էթիկա. ներբողային պոեզիայի շուրջ
քննարկումները նախարդիական իսլամական
իրավագիտության մեջ
The Ethics of Praise: Discussions of Panegyric Poetry in
Premodern Islamic Jurisprudence

Ինյասիո Մանչես | Ignacio Sánchez
Կաստիլիա լա Մանչա համալսարան | University of
Castilla-La Mancha
Իբն ալ-Ջաուզին կրքերի հաղթահարման մասին.
հայտնություն, աղաբ և բժշկություն

Ibn al-Jawzī on Subduing Passions: Revelation, Adab, and Medicine

13:45-14:45   **ՃԱՇԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒԽ | LUNCH BREAK**

14:45-16:45   **ՆԻՍՏ V | PANEL V**

**ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔԸ ԵՎ ԱԴԱԲԸ |
RELIGIOUS KNOWLEDGE AND ADAB**

ՆԻՍՏԱՎԱՐ | CHAIR

Սյուզաննա Գյոզալյան | Suzanna Gyoalyan
ԵՊՀ | YSU

Մարտինո Դիեզ | Martino Diez

Միլանի կաթոլիկ համալսարան | Catholic University of Milan

Կրոնական բազմազանության ազդեցությունն Աբու Ալ-Ալա Ալ-Մաարիի գործերում
The Impact of Religious Pluralism on Abū l- ‘Alā’ al-Ma ‘arrī

Սոնա Գրիգորյան | Sona Grigoryan

Կենտրոնական եվրոպական համալսարան | Central European University

Այսաշխարհի ու անդրաշխարհի միախառնումն Աբու Ալ-Ալա Ալ-Մաարիի «Ներման ուղերձում»

The Fusion of this and the Otherworld in al-Ma ‘arrī’s Epistle of Forgiveness (Risālat al-Ghufrān)

Տաթևիկ Մկրտչյան | Tatevik Mkrtchyan

ԵՊՀ | YSU

Պոետիկայի ու հադիսի հատումը «Նահջ ալ-Բալադհա»-ում
Nahj al-Balāghah: Exploring Intersections between Poetics and Hadith

Մարիամ Էլմասյան | Mariam Elmasyan

ԵՊՀ | YSU

Իբն ալ-Մուկաֆֆայի «Ադաբ սադիր» -ի նշանակությունը գիտելիքի փոխակերպման հարցում
The Significance of Ibn al-Muqaffa 's Adab Saghīr for Transformation of Knowledge

16:45-18:00

**Այցելություն Մատենադարան |
Visit to Matenadaran**

AUGUST 30

10:00-12:30

ՆԻՍՏ VI | PANEL VI

**ԹՎԱՆՇԱՅԻՆ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ
ԻՍԼԱՄԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
DIGITAL HUMANITIES AND ISLAMIC STUDIES**

ՆԻՍՏԱՎԱՐ | CHAIR

Հայկ Քոչարյան | Hayk Kocharyan

ԵՊՀ | YSU

Մաքսիմ Ռոմանով | Maxim Romanov

Համբուրգի համալսարան | University of Hamburg

Թվանշային հումանիտար գիտությունը արաբագիտության և իսլամագիտության մեջ. ինչո՞ւ և ինչպե՞ս

Digital Humanities for Arabic and Islamic Studies: what is it and why bother?

Մարատ Յավրումյան | Marat Yavrumyan

Չալցբուրգի համալսարան | University of Salzburg

Թվանշային գործիքներ և քննական բնագրի պատրաստում՝ կիլիկյան «Բժշկարան ձիոյ և

*առհասարակ գրաստնոյ» երկի հետադարձ
թարգմանության օրինակով*
*Digital Humanities in Textual Criticism: The Back
Translation of the Cilician Horse Book into Arabic*

Էլիզաբեթ Ուրբան | Elizabeth Urban

Վեստ Չեստերի համալսարան | West Chester University

*Այլոց շուրթերով. թվային մեթոդաբանությունների
կիրառումը միջնադարյան արաբախալանական
տեքստային աղբյուրներում հաղորդված կանանց խոսքի
վերլուծության մեջ*

*Putting Words in their Mouths: Digital Methodologies for
Analyzing Women’s Reported Speech in Medieval Arabic-
Islamic Textual Sources*

Դմիտրի Միկուլսկի | Dmitri V. Mikulski

Արևելագիտության ինստիտուտ, ՌԳԱ | Institute of
Oriental Studies, RAS

*9–10-րդ դարերի արաբամուսուլմանական
դինաստիական տարեգրությունների թեմաների և
սյուժեների սվյալների բազան*

*The Data Base of the themes and plots of the Arab-Muslim
Dynastical chronicles of the 9 – 10th centuries*

Հայկ Քոչարյան | Hayk Kocharyan

ԵՊՀ | YSU

*«Իսլամ» և «Իման». թվային մեթոդաբանությունների
կիրառումն իսլամի արժեքային համակարգի
վերլուծությունում*

*“Islam” and “Iman”: Digital Methodologies for Analyzing the
Formation of the Value System in Islam*

12:30-12:45 **ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՍԻՋՈՒՄ | COFFEE BREAK**

12:45-14:15 **ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ | ROUND TABLE DISCUSSION**

YEREVAN
STATE
UNIVERSITY

ABDULAZIZ SAUD AL-BABTAIN
CULTURAL FOUNDATION

FACULTY OF
ORIENTAL STUDIES

CHAIR OF
ARABIC STUDIES

**ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՍԼԱՄԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ |
PERSPECTIVES IN ARABIC AND ISLAMIC STUDIES**

ՆԻՍՏԱՎԱՐ | CHAIR

**Միքայել Հովհաննիսյան | Mikayel Hovhannisyán
ԵՊՀ | YSU**

14:15-15:00 ՃԱՇԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ | LUNCH BREAK

**15:00-17:00 Այցելություն Հայոց ցեղասպանության թանգարան-
ինստիտուտ | Visit to the Armenian Genocide Museum-
Institute**

17:30 ԸՆԹՐԻՔ | DINNER